

HØRING I FORBINDELSE MED DIMENSIONERING AF TANDFAGLIGE UDDANNELSER

ATO har som en del af arbejdet med dimensioneringsplan for specialtandlægeuddannelsen 2025-2029 og styrelsens anbefalinger vedrørende uddannelse af tandlæger, tandplejere og kliniske tandteknikere modtaget nedenstående spørgsmål i høring.

Sundhedsstyrelsens høringsfrist er onsdag den 17. april 2024 klokken 12.00.

Høringsparterne forventes ikke at udarbejde konkrete beregninger, men bedes vurdere, ud fra deres eksisterende viden samt Sundhedsstyrelsens Tandplejeprognose 2023-2045, hvilken udvikling inden for de enkelte faggrupper, der forventes i de kommende år

Faggruppe: Tandlæger

Spørgsmål vedrørende udbud og efterspørgsel - tandlæger

Spørgsmål 1: Hvordan opleves den nuværende balance mellem udbuddet af og efterspørgslen efter tandlæger?

ATO's svar på spørgsmål 1: Tandlægearbejdsmarkedet er brandvarmt, nogle vil endda gå så vidt at sige, at det er overophedet. Den nuværende overophedning skyldes primært, at forholdet mellem udbud og efterspørgsel er i ubalance og præget af generel udbredt mangel på arbejdskraft, som betyder, at der opleves rekrutteringsproblemer kombineret med meget lav ledighed. For alle stillinger indenfor tandlægeområdet gælder det derfor, at jobmulighederne er rigtig gode både på det private og offentlige arbejdsmarked.

Spørgsmål 2: Er der særlige kommunale og/eller regionale forskelle i udbuddet af og efterspørgslen efter tandlæger, som de kommende anbefalinger skal tage højde for?

ATO's svar på spørgsmål 2: Overordnet er der tale om en generel udbredt mangel på tandlæger i hele landet. Udbuddet er lidt større omkring de 2 uddannelsesbyer Århus og København, men omvendt er efterspørgslen også tilsvarende større.

Spørgsmål 3: Vurderes udviklingen i efterspørgslen efter tandlæger de kommende år at være større eller mindre end det forventede udbud, jf. grundscenariet i Figur 1 i Bilag B? Med hvilken begrundelse?

ATO's svar på spørgsmål 3: Det korte svar er, at efterspørgslen efter tandlæger de kommende år forventes at være større end det forventede udbud.

Det lidt længere svar er, at for et år siden svarede mere end halvdelen af de kommunale tandklinikker i hele landet, at de havde svært ved at rekruttere tandlæger, at der var stor mangel på tandlæger og især specialtandlæger hos kommunerne. Er det så blevet nemmere at rekruttere tandlæger? Desværre nej.

Det er faktisk blevet sværere at rekruttere og fastholde personale både i offentligt og privat regi. I tandplejeprognosen for 2023 – 2045 forventes det, at antallet af tandlæger vil falde støt frem mod 2030.

Hvis behovet for tandlæger skal dækkes, skal udbuddet øges og dvs., at den reelle kandidatproduktion øges betragteligt hvert år i hele prognoseperioden.

Den politiske aftale tilbage fra marts 2022 om at øremærke 125 mio. kr. samlet til at øge optaget af tandlægestuderende i både Aarhus og København med yderligere 35 studerende om året over en fireårig periode er selvfølgelig et skridt i den rigtige retning, men det er desværre ikke nok til at afbøde udsigten til en fortsat tandlægemangel de næste mange år.

Der er specielt to forhold i den anvendte fremskrivningsmodel, som er bekymrende, da de i den situation med alvorlig tandlægemangel, vil kunne føre til urealistiske høje forventning til den fremtidige kandidatproduktion (udbud).

Det ene forhold er frafaldet på kandidatdelen som over de seneste 5 år (2018 – 2022) har været på 2,2 pr. år. Når der ikke i modellen tages hensyn til disse historiske data, vil modellen over en 20-årig periode opskrive kandidatproduktionen (udbuddet) med 44 kandidater, der ikke er belæg for ud fra de historiske data.

Det andet forhold er misforholdet mellem den faktiske historiske tilgang til kandidatdelen og den af UFM fastlagte maksimerede tilgang. I fremskrivningsmodellen antages, at universiteterne opfylder loftet for den maksimerede tilgang. Som det fremgår, er dette set i et historisk perspektiv ikke korrekt. De seneste 5 år (2018 – 2022) er tilgangen til kandidatdelen på i alt 66 mindre end den maksimerede tilgang svarende til gennemsnitligt 13,2 pr år. Når der ikke i modellen tages hensyn til disse historiske data, vil modellen over en 20-årig periode opskrive kandidatproduktionen (udbuddet) med 264 kandidater, der ikke er belæg for ud fra de historiske data.

Optagelsen på bachelordelen i 2023 svarer heller ikke til det maksimale optag tillagt det ekstraordinære optag på 35 for 2023, hvilket må forventes at få betydning for det senere optag på kandidatdelen.

Den nye tandplejeprognose, der går frem til 2045 viser desværre, at antallet af tandlæger vil falde med to pct. frem mod 2030. Først herefter vil vi ifølge prognosen opleve en stigning i antallet af tandlæger.

På efterspørgselssiden tager prognosen slet ikke højde for, at vi i årene fremover eksempelvis ser ind i langt flere ældre, og ældre med egne tænder, som jo er et fantastisk velfærdsfremskridt, men også et fremskridt som samtidigt skaber et endnu større behov for tandlægehjælp både i regi af omsorg-, social- og specialtanpleje samt i privat regi.

Derudover er der i prognosens fremskrivning heller ikke taget højde for befolkningens velstandsstigning, som vil øge efterspørgslen efter flere og mere avancerede tandbehandlinger.

Prognosen bekræfter desværre den kedelige tendens, at der bliver uddannet for få tandlæger, herunder specialtandlæger til de stigende opgaver på området i både offentligt og privat regi.

Spørgsmål 4: Hvilke faktorer forventes at kunne få indflydelse på behovet for tandlæger i fremtiden?

ATO's svar på spørgsmål 4: Ift. hvilke faktorer der forventes at kunne få indflydelse på behovet for tandlæger i fremtiden, er faktorer som demografi og velstandsstigning på efterspørgselssiden samt politiske beslutninger om nye velfærdsrettigheder på tandplejeområdet samt nye behandlingsmuligheder og behandlingsformer er helt afgørende faktorer, der har indflydelse på behovet for tandlæger i fremtiden.

Den nye tandplejeprognose, der går frem til 2045 viser desværre, at antallet af tandlæger vil falde med to pct. frem mod 2030. Først herefter vil vi ifølge prognosen opleve en stigning i antallet af tandlæger.

Prognosen tager desværre ikke på udbudssiden højde for de høje deltidsfrekvenser, som er på området. Derudover mangler prognosen hele efterspørgsels siden. Prognosen tager ikke højde for, at vi i årene fremover eksempelvis ser ind i langt flere ældre, og ældre med egne tænder, som jo er et fantastisk velfærdsfremskridt, men også et fremskridt som samtidigt skaber et endnu større behov for tandlægehjælp både i offentligt og privat regi.

Derudover er der i prognosens fremskrivning heller ikke taget højde for befolkningens velstandsstigning, som vil øge efterspørgslen efter flere og mere avancerede tandbehandlinger.

Endelig vurderes det, at efterspørgslen fra hele Life Science området på tandlæger også vil medvirke til at øge efterspørgslen på tandlæger.

Spørgsmål vedrørende dimensionering - tandlæger

Spørgsmål 5: Uddannelses- og Forskningsministeriet vurderer, at der fremadrettet vil blive uddannet omkring 154 tandlæger årligt, jf. Bilag 1 i Tandplejeprognose 2023- 2045. Hvor mange tandlæger anbefaler I bør uddannes fremadrettet årligt, og med hvilken begrundelse?

ATO's svar på spørgsmål 5: Vurderingen er, at der som minimum vi være behov for at øge antallet over en årrække med minimum 100 flere kandidater årligt, så det samlede tal hedder 250 tandlæger årligt. Begrundelsen er den øgede efterspørgsel og behov for tandpleje i både offentligt som privat regi som følge af ændringer i demografi samt velstandstigning i befolkningen samt udvidede muligheder for nye behandlingsformer og behandlingsmuligheder. Derudover vurderes det, at efterspørgslen fra hele Life Science området også vil medvirke til at øge efterspørgslen på tandlæger. Endelig vurderes det, at området i de kommende år vil være et område som forsikringsselskaber, pensionsselskaber og overenskomstaftaler vil tilbyde nye produkter indenfor, som vil skabe yderligere efterspørgsel efter mere tandpleje og flere tandlæger.

Heldigvis er interessen stor for tandlægefaget. Når man ser på KOT tallene for 2023 for Odontologi i København var der 124 optagne, 1.252 ansøgere og heraf 478 som havde tandlægestudiet som 1. prioritet på trods af et snit 10,1. På Odontologi i Aarhus var der 104 optagne ud af 1.069 ansøgere, hvoraf 418 havde tandlægestudiet som 1.prioritet på trods af et snit på 10,2.

Specialtandlæger i ortodonti

Spørgsmål vedrørende udbud og efterspørgsel - specialtandlæger i ortodonti

Spørgsmål 1: Hvordan opleves den nuværende balance mellem udbuddet af og efterspørgslen efter specialtandlæger i ortodonti?

ATO's svar på spørgsmål 1: Tandlægearbejdsmarkedet er som tidligere nævnt brandvarmt, nogle vil endda gå så vidt at sige, at det er overophedet. Den nuværende overophedning skyldes primært, at forholdet mellem udbud og efterspørgsel er i ubalance og præget af generel udbredt mangel på arbejdskraft, som betyder, at der opleves rekrutteringsproblemer kombineret med meget lav ledighed. For alle stillinger indenfor tandlægeområdet gælder derfor, at jobmulighederne er rigtig gode både på det private og offentlige arbejdsmarked. Dette gælder i udpræget grad også antallet af specialtandlæger i ortodonti.

Spørgsmål 2: Er der særlige kommunale og/eller regionale forskelle i udbuddet af og efterspørgslen efter specialtandlæger i ortodonti, som den kommende dimensioneringsplan skal tage højde for?

ATO's svar på spørgsmål 2: Overordnet er der konstateret en generel udbredt mangel på specialtandlæger i ortodonti i hele landet.

Spørgsmål 3: Vurderes udviklingen i efterspørgslen efter specialtandlæger i ortodonti de kommende år at være større eller mindre end det forventede udbud, jf. grundscenariet i Figur 2 i Bilag B? Med hvilken begrundelse?

ATO's svar på spørgsmål 3: Efterspørgslen efter specialtandlæger i ortodonti forventes de kommende år langt at overstige det forventede udbud.

Som nævnt svarede mere end halvdelen af de kommunale tandklinikker i hele landet for et lidt over et år siden, at de havde svært ved at rekruttere tandlæger, at der var stor mangel på tandlæger og især specialtandlæger hos kommunerne. Er det så blevet nemmere at rekruttere tandlæger? Desværre nej.

Det er faktisk blevet sværere at rekruttere og fastholde personale både i offentligt og privat regi. I tandplejeprognosen for 2023 – 2045 forventes det, at antallet af tandlæger vil falde støt frem mod 2030.

I den forbindelse skal man huske på, at specialtandlægeuddannelsen forudsætter en tandlægeuddannelse og som tidligere nævnt er der et underudbud af tandlæger ift. efterspørgslen og dette påvirker derfor også antallet af specialtandlægerne negativt, da disse rekrutteres fra den almene tandlæge stand.

Spørgsmål 4: Hvilke faktorer forventes at kunne få indflydelse på behovet for specialtandlæger i ortodonti?

ATO's svar på spørgsmål 4: Ift. hvilke faktorer der forventes at kunne få indflydelse på behovet for tandlæger i fremtiden, er faktorer som demografi og velstandstigning på efterspørgselssiden samt politiske beslutninger om nye velfærdsrettigheder på tandplejeområdet samt nye behandlingsformer og behandlingsmuligheder er helt afgørende faktorer, der har indflydelse på behovet for tandlæger i fremtiden.

Spørgsmål vedrørende dimensionering - specialtandlæger i ortodonti

Spørgsmål 5: Uddannelseskapaciteten er i Sundhedsstyrelsens Dimensioneringsplan 2020- 2024 fastsat til følgende antal uddannelsesforløb per år:

Uddannelsessted	2020	2021	2022	2023	2024
Københavns Universitet	4	4	4	5	4
Aarhus Universitet	3	3	4	3	4
I alt	7	7	8	8	8

Hvilken uddannelseskapacitet anbefaler I for perioden 2025-2029, og med hvilken begrundelse?

ATO's svar på spørgsmål 5: Vurderingen er, at der som minimum vi være behov for at øge antallet over en årrække med minimum en 3-dobling af antallet af specialtandlæger i ortodonti, så det samlede tal hedder 25 specialtandlæger i ortodonti årligt.

Begrundelsen er den øgede efterspørgsel og behov for tandpleje i både offentligt som privat regi som følge af ændringer i demografi samt velstandstigning i befolkningen samt udvidede muligheder for nye behandlingsformer og behandlingsmuligheder.

Derudover vurderes det, at efterspørgslen fra hele Life Science området også vil medvirke til at øge efterspørgslen på tandlæger. Samtidigt kan det konstateres, at flere og flere specialtandlæger får beskæftigelse i privat praksis indenfor eksempelvis alignment behandlinger. Med det meget begrænsede udbud der i forvejen er af specialtandlæger, vil det være sværere at rekruttere specialtandlæger i kommunerne og samlet set øger det på grund af et for lille udbud den generelle mangel på specialtandlæger yderligere. Endelig vurderes det, at området i de kommende år vil være et område som forsikringselskaber, pensionselskaber og overenskomststiftere vil tilbyde nye produkter indenfor, som vil skabe yderligere efterspørgsel efter mere tandpleje og flere tandlæger.

Endelig skal man huske på, at specialtandlægeuddannelsen forudsætter en tandlægeuddannelse og som tidligere nævnt er der et underudbud af tandlæger ift. efterspørgslen og dette påvirker derfor også antallet af specialtandlægerne negativt, da disse rekrutteres fra den almene tandlæge stand.

Specialtandlæger i tand-, mund- og kæbekirurgi

Spørgsmål vedrørende udbud og efterspørgsel - specialtandlæger i tand-, mund- og kæbekirurgi

Spørgsmål 1:

Hvordan opleves den nuværende balance mellem udbuddet af og efterspørgslen efter specialtandlæger i tand-, mund- og kæbekirurgi?

ATO's svar på spørgsmål 1: Tandlægearbejdsmarkedet er som tidligere nævnt brandvarmt, nogle vil endda gå så vidt at sige, at det er overophedet. Den nuværende overophedning skyldes primært, at forholdet mellem udbud og efterspørgsel er i ubalance og præget af generel udbredt mangel på arbejdskraft, som betyder, at der opleves rekrutteringsproblemer kombineret med meget lav ledighed. For alle stillinger indenfor tandlægeområdet gælder derfor, at jobmulighederne er rigtig gode både på det private og offentlige arbejdsmarked. Dette gælder i udpræget grad også antallet af specialtandlæger i tand-, mund- og kæbekirurgi

Spørgsmål 2:

Er der særlige regionale forskelle i udbuddet af og efterspørgslen efter specialtandlæger i tand-, mund- og kæbekirurgi, som den kommende dimensioneringsplan skal tage højde for?

ATO's svar på spørgsmål 2: Overordnet er der konstateret en generel udbredt mangel på specialtandlæger i tand-, mund- og kæbekirurgi i hele landet.

Spørgsmål 3:

Vurderes udviklingen i efterspørgslen efter specialtandlæger i tand-, mund- og kæbekirurgi i de kommende år at være større eller mindre end det forventede udbud, jf. grundscenariet i Figur 3 i Bilag B? Med hvilken begrundelse?

ATO's svar på spørgsmål 3: Efterspørgslen efter specialtandlæger i tand-, mund- og kæbekirurgi forventes de kommende år at overstige det forventede udbud.

Som nævnt svarede mere end halvdelen af de kommunale tandklinikker i hele landet for et lidt over et år siden, at de havde svært ved at rekruttere tandlæger, at der var stor mangel på tandlæger og især specialtandlæger hos kommunerne. Er det så blevet nemmere at rekruttere tandlæger? Desværre nej.

Det er faktisk blevet sværere at rekruttere og fastholde personale både i offentligt og privat regi. I tandplejeprognosen for 2023 – 2045 forventes det, at antallet af tandlæger vil falde støt frem mod 2030.

I den forbindelse skal man huske på, at specialtandlæge uddannelsen forudsætter en tandlægeuddannelse og som tidligere nævnt er der et underudbud af tandlæger ift. efterspørgslen og dette påvirker derfor også antallet af specialtandlægerne negativt, da disse rekrutteres fra den almene tandlæge stand.

Spørgsmål 4:

Hvilke faktorer forventes at kunne få indflydelse på behovet for specialtandlæger i tand-, mund- og kæbekirurgi?

ATO's svar på spørgsmål 4: Ift. hvilke faktorer der forventes at kunne få indflydelse på behovet for specialtandlæger tand-, mund- og kæbekirurgi i fremtiden, er faktorer som demografi og velstandstigning på efterspørgselsiden samt politiske beslutninger om nye velfærdsrettigheder på tandplejeområdet samt nye behandlingsformer og behandlingsmuligheder. Disse faktorer er helt afgørende faktorer, der driver behovet for tandlæger op i fremtiden.

Spørgsmål vedrørende dimensionering - specialtandlæger i tand-, mund- og kæbekirurgi

Spørgsmål 5:

Uddannelseskapaciteten er i Sundhedsstyrelsens Dimensioneringsplan 2020-2024 fastsat til følgende antal uddannelsesforløb per år:

Uddannelsessted	2020	2021	2022	2023	2024
Sjællands Universitetshospital, Tand-, mund og kæbekirurgisk afsnit	1	1	1	1	1
Rigshospitalet, Afdeling for kæbekirurgi	2	1	1	2	1
Aarhus Universitetshospital, Tand-, mund- og kæbekirurgisk afdeling	1	2	1	1	2
Odense Universitetshospital, Kæbekirurgisk afdeling	1	1	2	1	1
Aalborg Universitetshospital, Kæbekirurgisk afdeling	1	1	1	1	1
I alt	6	6	6	6	6

Hvilken uddannelseskapacitet anbefaler I for perioden 2025-2029, og med hvilken begrundelse?

ATO's svar på spørgsmål 5: Vurderingen er, at der som minimum vi være behov for at øge antallet over en årrække med godt og vel en 3-dobling af antallet af specialtandlæger i tand, mund og kæbekirurgi, så det samlede tal hedder 15 specialtandlæger i tand, mund og kæbekirurgi årligt.

Begrundelsen er den øgede efterspørgsel og behov for tandpleje i både offentligt som privat regi som følge af ændringer i demografi samt velstandstigning i befolkningen samt nye behandlingsindsigter, nye behandlingsformer samt nye behandlingsmuligheder. Derudover vurderes det, at efterspørgslen fra hele Life Science området også vil medvirke til at øge efterspørgslen på denne gruppe tandlæger. Endelig vurderes det, at området i de kommende år vil være et område som forsikringselskaber, pensionselskaber og overenskomstaftaler vil tilbyde nye produkter indenfor, som vil skabe yderligere efterspørgsel efter mere tandpleje og flere tandlæger.

Endelig skal man huske på, at specialtandlæge uddannelsen forudsætter en tandlægeuddannelse og som tidligere nævnt er der et underudbud af tandlæger ift. efterspørgslen og dette påvirker derfor også antallet af specialtandlægerne negativt, da disse rekrutteres fra den almene tandlæge stand.